

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

директор НДІ інтелектуальної
власності НАПрН України



Олександр ДОРОШЕНКО

13 грудня 2023 р.

ПОЛОЖЕННЯ

**про порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії
в Науково-дослідному інституті інтелектуальної власності
Національної академії правових наук України
(із змінами)**

Затверджено рішенням вченої ради НДІ
інтелектуальної власності НАПрН України
13 грудня 2023 р. (протокол № 13)

Введено в дію наказом директора Інституту
від 13 грудня 2023 р. № 146-к-а

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в галузі права у Науково-дослідному інституті інтелектуальної власності НАПрН України (далі – Положення) розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» (в редакції постанови від 19 травня 2023 р. № 502).

1.2. Це Положення визначає механізм та основні правила підготовки здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти (далі – Здобувачі) з метою здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії.

1.3. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється за очною (денною) або заочною формою здобуття вищої освіти за рахунок коштів юридичних і фізичних осіб (на умовах контракту).

1.4. Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі незалежно від форми навчання становить чотири роки.

1.5. Для врегулювання відносин між здобувачем та НДІ інтелектуальної власності НАПрН України (далі -Інститут) укладається договір за формою, затвердженою Кабінетом Міністрів України.

1.6. Проведення освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти здійснюється на підставі отриманої ліцензії. До загального ліцензованого обсягу зараховуються особи, які здобувають ступінь вищої освіти доктора філософії поза аспірантурою.

1.7. Організацію та управління процесами підготовки здобувачів та залучення до підготовки фахівців за науковим рівнем здійснює науковий Центр правового забезпечення розвитку науки і технологій.

1.8. Це Положення набирає чинності з 01.01.2024 р.

1.9. Визнати таким, що втратило чинність, Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Науково-дослідному інституті інтелектуальної власності Національної академії правових наук України (у редакції, введеної в дію наказом від 27.08.2021 р. № 90/1 к-а).

2. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ АСПІРАНТІВ

2.1. Здобувачі виконують обов'язки та користуються правами, що визначені Законами України “Про освіту”, “Про вищу освіту”, “Про наукову і науково-технічну діяльність”, а також можуть мати:

вільний доступ до всіх видів відкритої наукової інформації, наявної у закладах вищої освіти (наукових установах), бібліотеках і державних архівах України;

отримання методичного і змістовного наукового консультування щодо власного дослідження від наукового керівника, для аспірантів - на чіткий розподіл обов'язків між науковими керівниками у разі призначення вченою радою Інституту двох керівників;

безпечні та нешкідливі умови для проведення наукових досліджень, забезпечення належно обладнаним місцем для наукової роботи;

академічну мобільність та наукове стажування, що реалізуються відповідно до законодавства;

академічну та соціальну відпустку відповідно до законодавства;

трудова діяльність у позанавчальний час відповідно до законодавства.

2.2. З метою забезпечення належного проведення наукових досліджень аспіранти також зобов'язані:

- дотримуватися принципів академічної доброчесності та морально-етичних норм і стандартів поведінки дослідників;
- виконувати індивідуальний навчальний план;
- виконувати індивідуальний план наукової роботи та двічі на рік звітувати про хід його виконання на засіданні відділу;
- підготувати свої наукові досягнення у вигляді дисертації.

2.3. Покладання на аспіранта обов'язків, не пов'язаних з виконанням відповідної освітньо-наукової програми та підготовкою дисертації забороняється.

2.4. Аспіранти мають право брати участь у конкурсах на отримання грантової підтримки наукових досліджень та стипендій, заснованих на честь видатних діячів науки, освіти, культури, громадських діячів, а також заснованих Президентом України, Кабінетом Міністрів України, державними чи недержавними органами, підприємствами, установами чи організаціями.

2.5. Вчений, який є доктором наук, може здійснювати одночасне наукове керівництво не більше п'яти здобувачів ступеня доктора філософії.

Вчений, який є доктором філософії (кандидатом наук), може здійснювати одночасне наукове керівництво не більше трьох здобувачів ступеня доктора філософії.

3. ПОРЯДОК ТА УМОВИ ВСТУПУ ДО АСПІРАНТУРИ

3.1. Вступ до аспірантури здійснюється на конкурсній основі відповідно до цього Положення, Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти, затверджених МОН України та Правил прийому до аспірантури Інституту.

3.2. Наведення у правилах прийому переліку акредитованих та неакредитованих освітньо-наукових програм є обов'язковим. Атестація можлива лише за акредитованою освітньо-науковою програмою.

3.3. Прийом на навчання іноземців та осіб без громадянства проводиться лише на акредитовані освітньо-наукові програми.

3.4. Для участі у проходженні вступних випробувань особа подає всі необхідні для вступу документи згідно з правилами прийому до аспірантури Інституту у визначені цими правилами строки.

3.5. Особа, яка подає для вступу до аспірантури диплом, що є еквівалентним диплому магістра і виданий іноземним закладом вищої освіти, проходить вступні випробування нарівні з іншими особами. Визнання диплома, виданого іноземним закладом вищої освіти, здійснюється відповідно до законодавства протягом чотирьох місяців після зарахування вступника.

3.6. Процедура визнання й встановлення еквівалентності диплома здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 05 травня 2015 року № 504 «Деякі питання визнання в Україні іноземних документів про освіту».

3.7. Прийом на навчання для здобуття ступеня доктора філософії здійснюється за результатами вступних випробувань, які складаються з:

вступного іспиту із спеціальності «Право» (в обсязі програми рівня вищої освіти магістра з відповідної спеціальності);

вступного іспиту з іноземної мови (англійської, німецької або французької) в обсязі, який відповідає рівню B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти. Вступник, який підтвердив свій рівень знання, зокрема англійської мови, дійсним сертифікатом тестів TOEFL або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment, звільняється від складення вступного іспиту з іноземної мови. Під час визначення результатів конкурсу зазначені сертифікати прирівнюються до результатів вступного випробування з іноземної мови з найвищим балом;

інших форм вступних випробувань (іспити, співбесіди, презентації дослідницьких пропозицій чи досягнень).

Вступні випробування для осіб з особливими освітніми потребами проводяться з урахуванням особливих освітніх потреб, зазначених у заяві вступника, та рекомендацій медико-соціальної експертизи.

Вага балів з кожного вступного випробування під час підрахування результатів конкурсу визначається в Правилах прийому до аспірантури Інституту.

Відповідно до правил прийому до аспірантури Інституту особам, які вступають до закладу для підготовки в аспірантурі із спеціальності, віднесеної до іншої галузі знань (спеціальності), ніж та, яка зазначена в їх дипломі магістра (спеціаліста), можуть бути призначені додаткові вступні випробування.

Результати вступних випробувань до закладу для підготовки в аспірантурі дійсні для вступу до аспірантури Інституту протягом одного календарного року.

3.8. Для проведення фахових випробувань при вступі до аспірантури створюються предметні комісії, до складу яких входить, як правило, три – п'ять осіб, які призначаються директором Інституту.

До складу предметних комісій включаються доктори філософії та доктори наук, які проводять наукові дослідження за відповідною спеціальністю та відповідають за виконання відповідної освітньо-наукової програми.

До складу предметної комісії з іноземної мови можуть включатися також особи, які не мають наукового ступеня і вченого звання, але вільно володіють відповідною іноземною мовою і за рішенням вченої ради можуть кваліфіковано оцінити рівень знання відповідної мови вступником.

3.9. За результатами проведення вступних випробувань до аспірантури приймальна комісія приймає рішення щодо кожного вступника за процедурою визначеною Правилами прийому до аспірантури Інституту.

Рішення прийальної комісії про зарахування до аспірантури затверджується наказом директора Інституту, який оприлюднюється в

установленому порядку. Відповідна інформація вноситься до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

4. ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

4.1. Аспіранту протягом місяця з дати наказу керівника Інституту про зарахування призначається науковий керівник з числа наукових або науково-педагогічних працівників Інституту, які мають науковий ступінь та відповідну наукову кваліфікацію.

Науковий керівник аспіранта здійснює наукове керівництво роботою над дисертацією, надає консультації щодо змісту і методології наукових досліджень аспіранта, контролює виконання індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану аспіранта і відповідає перед вченою радою Інституту за належне та своєчасне виконання обов'язків наукового керівника.

На здійснення наукового керівництва роботою над дисертацією одного аспіранта науковому керівнику щороку відводиться навантаження у межах норм часу наукової роботи, встановлених Інститутом для наукових працівників (у межах основного навантаження).

Рішенням вченої ради Інституту аспіранту може бути призначено два наукових керівники з відповідним розподілом навантаження та обов'язків між ними або змінено наукового керівника.

4.2. З метою забезпечення ефективної підготовки здобувача Інститут змінює наукового керівника, зокрема у разі:

- припинення ним трудової діяльності на наукових або науково-педагогічних посадах;
- неспроможності виконувати свої повноваження за станом здоров'я або його смерті;
- невиконання своїх обов'язків;
- відмови надавати висновок за результатами наукового керівництва;
- прийняття в установленому порядку рішення про позбавлення права участі в підготовці та/або атестації наукових кадрів;
- притягнення до академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності відповідно до законодавства;
- спільного бажання наукового керівника і здобувача;
- в інших випадках, передбачених законодавством.

4.3. Освітня складова освітньо-наукової програми спрямована на досягнення 8 рівня Національної рамки кваліфікацій та повинна містити інформацію про перелік то обсяг освітніх компонентів у кредитах ЄКТС (30-60 кредитів ЄКТС), їх послідовність, форми організації освітнього процесу, види та обсяг навчальних занять, графік освітнього процесу, форми поточного і підсумкового контролю.

4.4. Освітньо-наукова програма є основою для формування аспірантом індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи, які погоджуються з науковим керівником та затверджуються вченою радою Інституту протягом двох місяців з дня зарахування особи до Інституту для підготовки в аспірантурі.

2) на навчання за контрактом за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб, якщо вони навчаються у закладі за державним або регіональним замовленням;

3) на підготовку за акредитованою освітньо-науковою програмою з іншої спеціальності, що є реалізацією їх права обирати види, напрями і засоби наукової і науково-технічної діяльності відповідно до своїх інтересів, творчих можливостей та загальнолюдських цінностей.

4.11. Переведення аспірантів здійснюється в межах ліцензованого обсягу Інституту.

4.12. На першому році навчання переведення аспірантів забороняється.

4.13. Якщо Інститут не отримав сертифіката про акредитацію освітньо-наукової програми або закінчився строк дії сертифіката про акредитацію такої програми, переведення здобувачів до іншого закладу, в якому відповідна освітньо-наукова програма акредитована, здійснюється відповідно до законодавства.

4.14. Стан підготовки дисертації здобувача до захисту визначається науковим керівником (або консенсусним рішенням двох керівників).

Не пізніше ніж протягом дев'яти місяців до завершення нормативного строку навчання за акредитованою освітньо-науковою програмою здобувач:

1) отримує довідку про виконання освітньо-наукової програми і висновок наукового керівника (керівників) з оцінкою роботи здобувача у процесі підготовки дисертації та виконання індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану;

2) звертається до структурного підрозділу Інституту з письмовою заявою про отримання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації. До заяви додаються дисертація в друкованому вигляді та електронній формі, наукові публікації (або їх копії), в яких висвітлено наукові результати дисертації, довідка про виконання освітньо-наукової програми та висновок наукового керівника (керівників).

4.15. З метою надання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації не пізніше ніж через місяць з дня надходження заяви проводиться публічна презентація здобувачем наукових результатів дисертації та її обговорення на засіданні базового структурного підрозділу закладу, що виконує відповідну освітньо-наукову програму та здійснює підготовку здобувача. Результати обговорення та проведення презентації відображаються у висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації, який підписується головою на засіданні відповідного відділу Інституту. Висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації надається здобувачеві не пізніше ніж протягом двох тижнів з дня проведення презентації.

У разі отримання негативного висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації здобувач може повторно звернутися до відповідного відділу Інституту не пізніше ніж протягом шести місяців до завершення нормативного строку навчання за акредитованою освітньо-науковою програмою з письмовою заявою про отримання такого висновку після доопрацювання дисертації або на поновлення в аспірантурі

Інституту для завершення виконання відповідної освітньо-наукової програми у разі відрахування.

4.16. За наявності позитивного висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації здобувач звертається до вченої ради Інституту, з письмовою заявою про утворення разової спеціалізованої вченої ради не пізніше ніж протягом двох тижнів з дня отримання зазначеного висновку.

Утворення разової спеціалізованої вченої ради закладу та присудження нею здобувачеві ступеня доктора філософії здійснюється відповідно до законодавства, що регулює присудження ступеня доктора філософії.

4.17. Підготовка в аспірантурі завершується отриманням диплома доктора філософії після публічного захисту дисертації в разовій спеціалізованій вченій раді.

4.18. Особа, яка була відрахована із закладу у зв'язку із завершенням навчання за відповідною освітньо-науковою програмою без захисту дисертації, може вступити до закладу повторно.

Здобувачі, які були відраховані із Інституту до завершення навчання за відповідною освітньо-науковою програмою, можуть бути поновлені на навчання в межах ліцензованого обсягу.